گزارش خبر
NEWSREPORT

کد خبر: ۵۳۶۵۵۱
یکشنبه ۱ آذر ۱۴۰۵ ۱۵:۱۹

شرق ایران در مسیر شکل‌گیری هاب جدید فولادی

با توجه به ضرورت حیاتی تأمین پایدار خوراک برای بزرگ‌ترین تولیدکننده فولاد کشور، چرخش استراتژیک در مسیر توسعه صنعت فولاد شرق ایران شکل گرفته است؛ رویکردی که با هدف تکمیل زنجیره تولید و ایجاد یک هاب فولادی در منطقه، می‌تواند ظرفیت تولید و جایگاه صنعتی شرق کشور را ارتقا دهد.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی معدن پیشرو؛ تحولات شتابان در پهنه معدنی خواف نمایانگر بازتعریف بنیادین نقشه راهبردی فولاد مبارکه در بزرگ‌ترین ذخیره سنگ‌آهن شرق کشور است، رویکردی که صنایع معدنی فولاد سنگان را از یک بازیگر در حلقه فرآوری به یک مجتمع یکپارچه معدنی و صنعتی با قابلیت خلق حداکثر ارزش افزوده تبدیل می‌کند.

ریشه این چرخش استراتژیک در ضرورت حیاتی تأمین پایدار خوراک برای بزرگ‌ترین تولیدکننده فولاد کشور نهفته است، مجموعه‌ای که برای حفظ ظرفیت تولید سالانه بیش از ۱۰ میلیون تن فولاد خام و تغذیه خطوط توسعه‌ای کلیدی نظیر نورد گرم شماره دو با ظرفیت ۴.۲ میلیون تن، سالانه به بیش از ۲۰ میلیون تن سنگ‌آهن و کنسانتره نیاز دارد.

در شرایطی که سازوکارهای سنتی توزیع همراه با رقابت‌های فزاینده قیمتی در بورس کالا ریسک‌های عملیاتی بالایی را به کارخانه‌های مرکزی تحمیل می‌کند، واگذاری راهبری عملیات معدنی، استخراج و اکتشاف عمیق به فولاد سنگان امنیت تأمین خوراک خطوط تولید فولاد مبارکه را از مبدا تضمین می‌کند. این انتقال مأموریت، وابستگی فولاد مبارکه به منابع متفرقه را به کمترین میزان می‌رساند و استراتژی یکپارچه‌سازی عمودی را از مرحله تئوری به کارآمدترین مدل بهره‌وری در صنایع بالادستی بدل می‌سازد.

جهش بنیادین در مدل توسعه این مجموعه با دریافت مجوز احداث مگامدول آهن اسفنجی با ظرفیت سالانه ۱.۷۶ میلیون تن رقم خورد، فولاد سنگان تا پیش از این با تولید سالانه ۵ میلیون تن کنسانتره و ۵ میلیون تن گندله نقشی میانی در تأمین بار کوره‌ها ایفا می‌کرد، اما تولید آهن اسفنجی در فاصله چند کیلومتری از ذخیره اصلی معدن، بازده اقتصادی کل زنجیره را دگرگون می‌سازد.

انتقال هر تن گندله از مرزهای شرقی خراسان به مرکز کشور مستلزم جابه‌جایی ریلی و جاده‌ای در مسافتی فراتر از ۱۱۰۰ کیلومتر است، روندی که هزینه‌های سنگین کرایه حمل، هزینه سوخت و استهلاک شبکه ریلی را در پی داشت. تبدیل مستقیم گندله به آهن اسفنجی با عیار متالیزاسیون تراز استاندارد جهانی در کنار سایت معدن، ضمن فشرده‌سازی ارزش افزوده و ارتقای قیمت هر تن محصول نهایی در بازار، بار ترافیکی شبکه حمل‌ونقل ملی را تا حدود ۳۰ درصد کاهش می‌دهد و بازدهی سرمایه‌گذاری را به اوج می‌رساند.

با وجود این ظرفیت‌های اقتصادی چشمگیر، دستیابی به چشم‌انداز یک هاب یکپارچه با چالش‌های ساختاری در بخش زیرساخت و زمین‌شناسی مواجه است. نخستین گلوگاه عملیاتی، ورود به مرحله استخراج عمیق ذخایر در منطقه سنگان است، چرا که معدن‌کاری در لایه‌های هماتیتی و مگنتیتی عمیق، نسبت باطله‌برداری را به بیش از پنج به یک افزایش می‌دهد.

این گذار مستلزم نوسازی بنیادین ناوگان استخراج و ورود ماشین‌آلات سنگین معدنی از جمله شاول‌های تناژ بالا و دامپتراک‌های سنگین است که سرمایه‌گذاری ارزی را می‌طلبد. مسیری که فولاد سنگان با برنامه ریزی ویژه به آن گام گذاشته است. در حوزه منابع آب مورد نیاز فرآیند احیای مستقیم، اتصال به پروژه کلان انتقال آب دریای عمان با تخصیص سالانه مشخص به صنایع شرق کشور و بهره‌گیری از سیستم‌های نوین بازچرخانی پساب صنعتی و تصفیه پساب شهری شهرهای همجوار، این موضوع را در اولویت برنامه‌های اجرایی قرار داده است. اگرچه تامین گاز مورد نیاز کارخانه اسفنجی با توجه به نانرازی کلی در سطح کشور می تواند دغدغه جدی باشد، اما برنامه ریزی، سرمایه گذاری، پروژه های مشارکتی و توسعه ای و رایزنی های گسترده و موفق فولاد سنگان در حوزه تامین انرژی نشانگر دوراندیشی این شرکت در راستای تامین گاز مورد نیاز است.

افق پیش‌روی فولاد سنگان تنها به رفع نیازهای داخلی مجتمع فولاد مبارکه ختم نمی‌شود بلکه این جغرافیا در حال تبدیل شدن به یک هاب ژئواکونومیک فولادی در مدخل بازارهای منطقه‌ای است. قرارگیری در فاصله نزدیک مرز افغانستان و دسترسی به شبکه‌های مواصلاتی آسیای میانه، فولاد سنگان را در موقعیتی مناسب برای صادرات مقاطع نیمه‌نهایی و آهن اسفنجی با کمترین هزینه ترانزیت قرار می‌دهد.

حضور مقتدرانه در این عرصه نه تنها درآمدهای ارزی پایداری برای بازگشت سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی ایجاد می‌کند بلکه با انتقال فناوری‌های مدرن فرآوری سنگ‌های کم‌عیار و ایجاد ارزش متالورژیکی در نقطه صفر معدنی، بازتعریفی علمی و مدرن از توسعه پایدار اقتصادی در مناطق پیرامونی و مرزی کشور ارائه می‌دهد. بدین ترتیب پیوند میان پتانسیلهای مبارکه و پهنه‌های معدنی شرق، مدلی منحصربه‌فرد از زنجیره ارزش درون‌زا را پدید آورده که صنعت فولاد ایران را در برابر نوسانات زنجیره جهانی و شوک‌های داخلی مقاوم می سازد.